

У засіданнях приймали участь 64 доповідача — студенти, аспіранти та молоді науковці з Києва, Дніпропетровська, Харкова, Одеси, Кам'янця-Подільського, Переяслав-Хмельницького, Умані, Сум, Полтави, Черкас, Чернігова, Житомира, Луцька, Херсона.

На урочистому відкритті конференції з привітаннями та побажаннями плідної роботи виступили доктор фізико-математичних наук, професор, президент Українського товариства істориків науки, завідувач відділу історії науки і техніки ЦДПІН ім. Г.М.Доброва НАН України, який вже понад два десятиліття координує історико-наукові дослідження в Україні, Ю.О.Храмов; доктор біологічних наук, професор О.Я.Пилипчук (Центр досліджень з історії науки і техніки ім. О.П. Бородіна); доктор

історичних наук, старший науковий співробітник відділу історії науки і техніки ЦДПІН НАН України А.С.Литвинко; доктор фізико-математичних наук, професор В.А.Шендеровський (Інститут фізики НАН України).

Після пленарного засідання робота продовжилась у двох секціях — «Сторінки історії природничих наук в Україні й світі» та «Розвиток технічних наук та сучасний технологічний світ». Яскравим завершенням симпозиуму стала екскурсія учасників до Музею інформатики, натхненно проведена його організатором — членом-кореспондентом НАН України, одним із творців вітчизняної універсальної керуючої електронно-обчислювальної машини «Дніпро» Б.М. Малиновським.

*А.С. Литвинко,
Л.П. Пономаренко*

Науково-теоретична конференція «Гармонізація науки і вищої освіти в інформаційному суспільстві»

У Києві 30–31 березня 2011 року в Національному авіаційному університеті відбулася науково-теоретична конференція «Гармонізація науки і вищої освіти в інформаційному суспільстві». На ній обговорювалися проблеми становлення культури інформаційного суспільства; суперечності процесів інформатизації і комп'ютеризації; тенденції трансформації сучасної системи вищої освіти; антропологічні виміри інформаційної епохи; аналізувалась ефективність інформаційної моделі економіки. Окреслені завдання характеризуються високим ступенем актуальності, оскільки вони охоплюють філософські, соціокультурні й соціологічні підходи до визначення детермінант, сутності та тенденцій цивілізаційного поступу людства.

Організатори конференції — Національний авіаційний університет, Центр досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г.М. Доброва НАН України. У роботі конференції прийняли участь 110 учасників з України, Росії та Білорусі.

Конференцію відкрив директор Гуманітарного інституту Національного авіаційного університету доктор філологічних наук, професор *А.Г. Гудманян*, який привітав учасників конференції та окреслив актуальні завдання, пов'язані з вивченням проблеми гармонізації науки та ви-

щої освіти в інформаційному суспільстві. Він висловив надію, що результати роботи конференції будуть враховані в концепції розбудови майбутнього України.

Пленарне засідання відкрила доповідь доктора філософських наук, професора, завідувача кафедри філософії Гуманітарного інституту Національного авіаційного університету *Л.Г. Дро-тянко*. Вона розглянула специфіку діалогу культур у сучасному інформаційному просторі, приділила увагу філософським аспектам становлення сучасного фахівця, зупинилася на впливі комп'ютерних технологій на становлення інформаційного суспільства. Доповідач відмітила, що в сучасну епоху зростає вплив на суспільне життя електронних засобів масової комунікації, через що змінюється значення таких традиційних понять, як «час» і «простір».

У доповіді *В.В. Ляха*, доктора філософських наук, професора, завідувача відділу зарубіжної філософії Інституту філософії ім. Г.С. Сковороди НАН України висвітлювалися модуси освіти в постсучасному світі. Доповідач зазначив, що в історії людства декілька разів змінювалися основні джерела отримання багатства. У сучасну епоху таким джерелом стає «соціальний капітал». Найбільш цінною стає не спеціалізована, а універсальна вища освіта, яка дає людині найбіль-

ші можливості для самореалізації. Окрім цього, В.В. Лях звернув увагу на загострення в Україні проблеми еміграції талановитих учених.

В.І. Онопрієнко, доктор філософських наук, професор, завідувач відділу методології і соціології науки Центру досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г.М. Доброва НАН України у своїй доповіді зупинився на колосальних змінах в прогресі інформаційно-комунікаційних технологій в усьому світі та на пострадянському просторі. Проте позиція наших країн не вийшла з маргінальної зони “інформаційної бідності”, і ми приречені на стратегію перманентної гонки за лідерами, яких навряд чи вдасться наздогнати. Поняття “інформаційна бідність” в умовах глобалізації все більше стає найважливішим критерієм конкурентоспроможності країни у світовій економіці й визначення її ресурсних можливостей для інноваційних перетворень економіки. Навіть у разі побудови власної ефективної інноваційної системи (навіть чи можливої через колосальність коштів, яких вона зажадає), немає особливих надій на те, що високотехнологічна продукція продаватиметься за дійсними її цінами. У глобальній економіці це будуть демпінгові ціни, які в кращому разі здатні окупити витрати. У таких умовах поширена риторика на теми тотального перетворення економіки наших країн на інноваційній основі утопічна за визначенням. Набагато ефективніша стратегія пошуку країною вузьких ніш в глобальній економіці, в яких у співпраці з розвинутими державами імовірно знайти можливості для реалізації конкретних науково-технологічних інновацій.

Доповідь *В.В. Ільїна*, доктора філософських наук, професора Київського національного університету ім. Т. Шевченка, були присвячені філософським аспектам впровадження нових технологій. Доповідач наголошував, що інноваційні технології змінюють світогляд сучасних людей, але вони провокують загрози знеособлення людини, втрати навиків здійснення власного вибору, творчості тощо. У той же час використання інформаційних технологій відкриває доступ до найкращих інтелектуальних, естетичних та інших здобутків людства.

Робота конференції була продовжена в трьох секціях. Роботою *секції № 1* «Концептуалізація інформаційного суспільства як перспектива сучасного світу» керувала *Т.Д. Суходуб*, співголова Товариства російської філософії при Українському філософському фонді, кандидат філософських наук, професор Центру гуманітарної освіти НАН України. У своїх доповідях учасники секції піднімали актуальні проблеми, які породжує сучасне інформаційне суспільство, насамперед пробле-

му духовності, місце й статус мистецтва, моралі, ідеології й релігії в новій соціальній дійсності. Особливий інтерес учасників конференції викликали доповіді, присвячені питанням впливу віртуальної реальності на масову свідомість, дослідженню феномену Інтернет-комунікації та статусу штучних мов в умовах інформатизації. Кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії НАУ *С.М. Ягодзінський* підняв питання цінності знання на сучасному етапі цивілізаційного розвитку. Доповідач обстоював думку, що знання є псевдоцінністю інформаційного суспільства, оскільки для більшості воно є цінністю формальною. Зазвичай, його використовують для маніпуляції масовою свідомістю та поглиблення споживацьких тенденцій. Слід відзначити активну участь аспірантів та студентів у роботі секції. Значну увагу учасників конференції привернули доповіді аспірантів *О.О. Зубаревої* та *Є.В. Швецової* «Вплив процесів інформатизації та комп'ютеризації при моделюванні й дослідженні комп'ютерних мереж на розвиток інформаційного суспільства». У роботі секції прийняли участь також студенти НАУ. Особливий інтерес привернули до себе доповіді *Є.В. Новицького* «Людина в інформаційному суспільстві»; *А.В. Чунарьова* «Інформаційна безпека як концепція розвитку інформаційного суспільства»; *А.О. Димерій* «Нігілізм в інформаційному суспільстві».

Роботою *секції № 2* «Зміна ролі науки в інформаційному суспільстві» керувала кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії НАУ *Н.М. Сухова*. У своїй доповіді вона наголошувала на необхідності забезпечення взаємодії наукового й філософського світоглядів у сучасному інформаційному суспільстві. У дискусіях, що відбулись у ході роботи секції, піднімалися питання щодо впливу кризи на розвиток науки й освіти в Україні, можливості підвищення ефективності викладання гуманітарних дисциплін в інформаційному суспільстві, зокрема завдяки використанню інноваційних інформаційних технологій. Особливий інтерес викликали доповіді, де аналізувалися проблеми, породжувані спробами імплементації західних стандартів в українській освіті, зокрема тими, яких вимагає Болонська система освіти. Жваву дискусію учасників секції викликала доповідь доктора технічних наук, професора, завідувача кафедри прикладної геометрії та комп'ютерної графіки НАУ *Ю.М. Ковальова*, який розглянув проблему впровадження результатів фундаментальних наукових досліджень у навчальний процес. Зацікавила присутніх також доповідь *Г.М. Діденко*, в якій вона розглянула вплив філософії на становлення наукової картини світу.

Роботою секції № 3 «Соціально-культурний та антропологічний виміри інформаційного суспільства» керував кандидат філософських наук, докторант КНУ ім. Т.Г. Шевченка *І.В. Богдановський*, який у своїй доповіді проаналізував світоглядні та аксіологічні причини, що зумовлюють стрімке поширення нетрадиційних релігій в інформаційному суспільстві. У доповіді доцента кафедри філософії НАУ *Л.І. Мокляк* розглядалися естетичні чинники формування гуманістичного мислення сучасної молоді, що спричинило жваву дискусію серед учасників конференції. Викладач кафедри авіаційної психології НАУ *Я. І. Пономаренко* розглянула специфіку феномену психокультури суспільства та її вплив на становлення особистості. Старший викладач кафедри філософії НАУ *А.Ю. Морозов* розглянув трансцендентні основи особистості та суспільства. Головну увагу доповідач приділив аксіологічним засадам культури людства. У своєму виступі доцент кафедри філософії НАУ *Л.А. Ороховська* доторкнулася до актуальної проблеми розвитку комунікативної культури в умовах глобалізації. Вона розглянула особливості функціонування мас-медіа як складової сучасної комунікації. У доповіді доцента кафедри філософії НАУ *Р.А. Черног* звернуто увагу на необхідність формування етичної культури сучасної молоді. Доповідач зазначила, що роль філософії у процесі становлення сучасного фахівця постійно зростає. Це зумовлює необхідність більш ефективного викладання гуманітарних дисциплін. Зокрема, для формування толерантного ставлення людей один до одного у часи

глибоких суспільних трансформацій важливого значення набуває викладання релігієзнавства. У своєму виступі доцент кафедри філософії НАУ *У.П. Кошетар* звернула увагу на «інфосферу» як одну з причин викривлення сприйняття реальності в сучасному світі. У роботі секції активну участь брали також аспіранти та студенти з різних вузів України.

Підсумки роботи конференції були узагальнені на заключному пленарному засіданні 31 березня 2011 року, яке проходило у формі «круглого столу». Зокрема, доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії Національного авіаційного університету *Л.Г. Дротянок* зазначила, що, незважаючи на складні кризові явища в економіці, політиці, екології і т. ін., проведення таких конференцій є необхідним, оскільки вони дозволяють їх учасникам у режимі живого спілкування обмінятися знаннями і міркуваннями щодо процесів, які відбуваються в сучасну епоху. Було зазначено, що Болонська система освіти втілюється на вітчизняних теренах без урахування її власних основних атрибутів: занадто великою є кількість студентів в аудиторіях; відбувається передчасне впровадження кредитно-модульної системи освіти. Учасники конференції рекомендували врахувати результати обміну досвідом у навчальному процесі й включити їх у навчальні програми гуманітарних дисциплін. Кращі доповіді учасників конференції було вирішено опублікувати у «Віснику Національного авіаційного університету. Серія: Філософія. Культурологія».

І.В. Богдановський, канд. філос. наук, доцент
С.М. Ягодзінський, канд. філос. наук, доцент

V Международная антарктическая конференция

Исследование Антарктики продолжает оставаться одним из приоритетных направлений мировой и отечественной науки. В Киеве 17—19 мая 2011 г. состоялась очередная, пятая с 2001 года, Международная антарктическая конференция (V МАК-2011), организованная Национальным антарктическим научным центром (НАНЦ) Госинформнауки Украины. Конференция прошла под эгидой Государственного агентства по вопросам науки, инноваций и информатизации Украины и Национальной академии наук Украины, а также при поддержке Национального технического университета Украины «Киевский политехнический институт». В рамках обозначенного организаторами тематического направ-

ления «Антарктика и глобальные системы Земли: новые вызовы и перспективы» на конференции были обсуждены результаты проведенных в последние годы и цели намечаемых на ближайшее будущее теоретических и прикладных исследований, предпринимаемых отечественными и зарубежными учеными.

На конференции были представлены 99 устных и 19 стендовых докладов 336 авторов. В работе V конференции приняли участие 110 ученых из 36 научных центров Украины и 22 зарубежных институтов, организаций и университетов восьми стран — Российской Федерации, Республики Беларусь, Болгарии, Польши, Великобритании, Германии и Австралии. Развитие международного